

Mgr. Jan Pěta - Ředitel Knihovny města Hradce Králové - Další z nositelů prestižního knihovnického ocenění – Medaile Z.V.Tobolky

Božena Blažková

Absolvent Masarykovy univerzity v Brně, obor historie a filozofie.

Po ukončení vysoké školy a vojenské služby přichází v roce 1970 do Hradce Králové, kde nastupuje do tehdejší Krajské knihovny. Nejprve pracuje krátkou dobu jako brigádník ve skladu. Následující dva roky získává zkušenosti v ústřední půjčovně hradecké knihovny. Ze služeb přechází do oddělení zpracování knihovnických fondů, kde se nejprve zabývá věcnou katalogizací, později akvizicí a následně se stává vedoucím odboru knihovnických fondů. V osmdesátých letech si doplnil knihovnické vzdělání na katedře knihovnictví a informací UK v Praze. Od roku 1992 je ředitelem Okresní knihovny, která se v letošním roce stala Knihovnou města Hradce Králové.

Řadu let je aktivním členem Ústřední knihovnické rady, podílel se na zpracování nového knihovnického zákona, standardů regionálních funkcí i strategie knihovnictví do roku 2008. Spoluzakládal Asociaci knihoven a pracoval v jejím předsednictvu. Je členem širší redakční rady knihovnického časopisu Čtenář a od vzniku našeho regionálního knihovnického zpravodaje je též členem redakční rady.

Stihla jsem pouze položit první otázku a pak už jsem jenom poslouchala a v skrytu duše litovala, že nemám diktafon, a tudíž si musím psát poznámky. Přála bych všem čtenářům slyšet kultivované vyprávění zajímavého knihovnického života.

Moje první otázka nás přenesla do rodného Kunštátu. Když byly Honzovi (známe se už více než dvacet let) čtyři roky, zemřel mu dědeček. Pamatuje si to velmi přesně, protože tentýž podzim zemřel i básník František Halas. Vzpomínka na podzimní kunštátské náměstí s kašnou, na které hoří řecké ohně u katafalku básníka, je dodnes velice živá. Zážitek odchodu blízkého člověka se tak spojil s vizuální, téměř mystickou dětskou vzpomínkou. V době těsně po válce trvala na venkově ještě tradice takové zvláštní úcty k „lidem od péra“, jako by byli něco víc, protože vládli slovem. Na doplnění halasovské atmosféry Kunštátu mi Honza, jako správný knihovník, přinesl knížku Kunštátské akordy, kterou v roce 1966 uspořádal a v brněnském nakladatelsví Blok vydal Ludvík Kundera.

Nechť tedy atmosféru kunštátského dětství budoucího knihovníka Jana Pěty dokreslí svými vzpomínkami sama paní Libuše Halasová:

...“Já bych všechny tady ty hory vyměnil třeba za Kulíšek“. Kulíšek je nejvyšší kopec u Kunštátu v staré oboře Hýví, nad níž leží vesnice Rozseč, odkud pochází Halasův rod. Krajina je to opuštěná, vanou tam větry ze všech stran, samý kámen snesený z polí na meze, ale jakou něhou tu rozkvétají trnky, bují lískoví, planou šípkové keře nad mezníky chudých polí a reziví vřes. Lesy nemají konce, střídají se s chudými pastvisky plnými kamení, sem tam s osamělou hrušní, opuštěnost i krása, až se sevře srdce. Sešla se tu milost s trpkostí. Halas ten kraj nade všecko miloval ...

Z podkrovního pokojíku s pohledem v dálce na bílý dvůr v Podchlumí u Žalmanů jsme přešli v roce

1939 do domu pod lipami uprostřed náměstí zrovna před sochou Jiříka krále k Pětům. Nakonec jsme od roku 1941 bydleli u Březinů. Všude to mělo svůj půvab! ...

... Dva roky u Pětů! Jaroslav Seifert říkal, že takové hrnce „kafe“ nikdy nevypil jako u nich, a František Halas měl zase tak rád podplamenice – tenkrát ještě u Pětů pekli doma chleba – že psal o ně i v dopisech. ... Celá Pětova rodina byla velmi pobožná, dcerka Baruška, rozšafná mudrlantka, tetka s košíčkem, i stará služka Anna, ztracená pod svým šátkem, jak ze dřeva vyřezávaná svatá, mlčky vykonávala své denní práce, patřila nerozlučně k domu a k rodině. ... Vyslechli jsme různé zkazky, sedající na schodech do kuchyně: třeba i o strašidlech, která někdy dokonce řezníci Pětové za noci potkali. ...

Libuše Halasová: František Halas a Kunštát.

In: Kunštátské akordy. Brno, Blok 1966, s.119 a 142 143.

Dalším mezníkem na mapě života bylo gymnázium v Boskovicích, kde češtinu učila Alice Mezerová. Tato středoškolská profesorka se svými studenty založila autorské divadlo poezie Kaňka, které nejprve student Jan Pěta pilně navštěvoval a záhy se stal i jeho aktivním členem. Začátek šedesátých let byl nejen dobou divadel malých forem, ale i dobou, kdy se gymnaziální studenti museli prostřednictvím povinného předmětu Základy výroby seznámit s výrobní sférou. Někteří z nich chodili během tohoto zcela jistě velice zajímavého předmětu za školu. Navštěvovali raději Městskou knihovnu, kterou v té době vedl PhDr. Karel Archer, který byl zároveň duší kulturního života Boskovic. Organizoval Festival mladé kultury, na který zval mladé začínající umělce z celé republiky – např. Věru Chytilovou, Jiřího Grušu a celou řadu dalších. Studenty také s sebou brávil na Filosofické pondělky, které pro veřejnost organizovala nynější Masarykova univerzita v Brně.

Po maturitě se boskovický student Jan Pěta rozhodl studovat archeologii. Tento obor však pravidelně přijímá jen několik málo uchazečů, takže využil nabídky studia příbuzného oboru v kombinaci historie-filozofie. Brněnská studijní léta byla silně poznamenána inspirující atmosférou kulturního a zejména literárního velkoměsta. Koncem studií však bylo jasné, že další život se bude odvíjet jinde než v některé z brněnských redakcí.

Jeho životní láska totiž pocházela z východních Čech. Po roční vojenské službě se tedy v roce 1970 ocitá mladý literát a filozof v Hradci Králové. Původně slíbené místo v muzeu najednou nebylo k dispozici. Přijímá tedy prozatímní brigádu ve skladu tehdejší Krajské knihovny, kde pracuje dodnes (knihovna se mezitím stala okresní, dnes městskou). Postup po jednotlivých příčkách pomyslného kariérního žebříčku je popsán v úvodním curriculum vitae.

Možná že si nyní říkáte, že jsem se až příliš věnovala dětským a studentským letům na úkor knihovnictví, ale chtěla jsem, abyste si i vy uvědomili to, co mne napadalo po celou dobu našeho rozhovoru – jak je důležité, s kým se během svého života setkáváme a v jakém prostředí se pohybujeme. Je dobré si uvědomit, jaký vliv na mladého člověka může mít setkání s knihovníkem, který mu pomůže otevřít pomyslné dveře do světa literatury a kultury. I jak velkou sílu má genius loci některých míst naší vlasti (i v našem kraji máme celou řadu míst spjatých s literaturou, podobně jako je moravský Kunštát). Není náhodou, že právě v hradecké knihovně našli svůj azyl studenti a jejich První hradecké čtení (viz rubrika Políbení múzou). Stejně tak nejsou náhodou ani zajímavé literární besedy a pořady, které knihovna pravidelně pořádá.

A pokud se zeptáme ředitele Jana Pěty na jeho další plány, kromě připravované adaptace bývalé budovy Vertexu na novou moderní a prostornou městskou knihovnu má v pracovním stole ještě připravené podklady pro literární místopis Hradce Králové, který bude navazovat na publikaci Literární Hradec Králové sestavenou bývalým ředitelem knihovny Františkem Víchem a kolegyní Jarmilou Benýškovou.

